

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa". Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

Iz vzhoda.

Angleži so ujeli "tigra" iz Cawnpore indijskega junaka Nana Sahiba, ki je pred 17 leti Indce v krvavi boj vodil proti tujcem Angležem, kateri njegovo domovino kakor pijavke sesajo in njegov narod neusmiljeno tlačijo, ter je tačas neusmiljeno pomoril vse kar mu je Angležev v roke palo, in se po premagani svoji vstajni vojski celih 17 let skrival in okolo potikal. Da si so Angleži moritve z dvojnimi moritvami povrnili, kri za kri, glavo za glavo, zob za zob, in da si je uže 17 let preteklo, vendar Angleži z zobmi škripljejo še zdaj nad Indcem Nano Sahibom in terjajo, da se ostro kaznuje, ker je Angleško kri prelil.

Tako Angleži za-se. A kaj se zgodi, če Slovane tako pobijajo? Pred nekoliko dnevi so Turki v Podgorici na črnogorski meji ob semnji ubili 17 Črnogorcev in več žensk. Turek je bil Turka ubil, meni nič tebi nič so Turki rekli, da je Črnogorec ubijalec, in namestu da bi bili krivca svojemu sodniku izročili, prijeli so za orožje in poklali so vse navzočne Črnogorce, kateri niti orožja niso imeli, da bi se bili branili.

Črnogorci bi najrajši pograbili puške in nože in osvetili svoje brate v turški krvi. S silo jih drži nazaj veljavni glas njihovega voditelja kneza, kateri neče, da bi vzhodnji požar o nepravem času nastal. On zahteva naj se stvar preišče in naj Turčija da zadoštenje. Najnovejši telegram iz Kotara v Boki poroča pak, da Turčija nij privolila v terjatev črnogorskega kneza, naj bi pri preiskavanju v Podgorici navzočni bili tudi oni konzuli evropskih velevlavstij, ki stanujejo v Skadrinu. To odbitje pride jako nepričakovano in ako je bilo več novinarjev uže dozdej strah, da more iz uboja teh 17 Črnogorcev

nastati prvi akt krvavega reševanja vsako leto po večkrat izza gora kakor blisk se kazajočega orientalnega vprašanja, — tako mora zdaj tu strah še bolj opravičen biti.

Precej, ko je nam glas o tem uboju iz Črne gore došel, stavili smo žalostni dogodjaj na račun turškega fanatizma, ki se je vsled pomote z orientalam naglostjo vnel. To se ve, da tudi ta fanatizem, ki izvira le iz živinske surovosti, spada zopet in vendar le na račun turške vlade, katera ne skrbi za kako omiko svojih ljudij, in posredno na račun onih evropskih diplomatov, kateri s svojim uplivom podpirajo in vzdržujejo to azijsko gnjilobo v Evropi.

Zdaj pak, ko Turčija neče niti navzočnosti nepristranskih prič, nam se misel, katero izgovarja srbska "Zastava" jako resnici podobna zdi, namreč, da Turška izazivlje ali provocira, da je poboj v Podgorici naravnostno svoje delo turške vlade, ki bi baš v tem trenutku rada, da bi Črnogorci vstali in za njimi še drugi Srbi. Turčija misli, (morda jej še drugi evropski diplomati o tem misliti pomagajo), da v tem trenutku more z lahka kristjanske državnice premagati in svoje stanje si utrditi. In žalibog, da ne mara ne sodi napak.

Turčija je od krimske vojske sem vse svoje moči na to obračala, da se kolikor mogoče oboroži. Vsi dohodki so šli na vojsko. Ona sama izprevidi menda, da je njeno bitje v Evropi v vedni smrtni nevarnosti. Ali: ako uže padem, naj častno in slavno padem, meni. Lani je ruski "Golos", o Turčiji zmirom dobro podučen, povedal, da je turška vojska močnejša, nego si je Evropa domisljala. Ta vojska zdaj stoji na višku, kate-rega turška vojska sploh more doseči, in ker so finance v Turčiji ubogo slabe, stane dolžje vzdrževanje te vojske velikansk de-

nar, razpuščenje pa nij mogoče, dokler Srbija, Črnogora, Rumunija in drugi kristjani prežé na severu samo na slabost Turčije. Naravno tedaj je, če si Turčija računa, da je bolje prej udariti predno se Srbi in Črnogorci še bolj ukrepe, a njena moč pojemlje. Zato je morda turška vlada sama one uboje na kak način prouzročila, in zdaj evropskih konzulov kot prič k preiskavi ne pripušča, da bi Črnogorce v boj zapeljala in jih premagala.

Mi nijamo nikoli bili v vrsti onih jugoslovanskih listov, ki so Srbe na boj s Turki tako pozivali, kakor da bi se Turčija z moko vejo in nekoliko navdušenjem streli dala. Zato smo bili zmirom za one srbske vladne možé, kateri so nestrpljivce v narodu brzdati in vse moči na notranje okrepitve Srbstva obračali.

Tako tudi zdaj le srčno želimo, da bi se Turčiji, ako želi Črnogorce in Srbe le izvabiti, da začno veliki narodni boj za kate-rega še nijso popolnem pripravljeni, ne posrečilo, nego da bi se z modrim in previdnim ravnanjem Črnogorcev in družih Srbov odstranila nevarnost. Nesrečna vojna ob Balkanu bi imela za vse Slovane, posebno pa za nas Jugoslovane strašno žalostne nasledke!

Da se bodo reči s časom vse bolj za Jugoslovane, ki so pod Turčijo, ugodno pripravile, kdo bi mogel dvomiti denes, ko nam na primer telegrami v listih baš prinašajo važno poročilo, da je Francoska po svojem poslaniku v Peterburgu zaupno izjavila Ruski, da bode rusko politiko v orijentu, posebno pa trgovinsko, podpirala. Torej še Francoska, ki je vojevala veliko krimsko vojsko za Turke in proti Slovanom, se zdaj uže obrača! — Časa, še samo nekoliko časa je Srbom treba, v katerem pak, to se ve da

Listek.

Iz Sankt-Peterburga.

[Izv. dop.]

I.

(Konec.)

Da večji del ruske inteligentnejše publike, gledé na mejusobno občenje stoji tako na samostojnih nogah, da je odmetnola pred-sodke proti svojemu vlastnemu ekvivalentu naprem drugim evropskim narodom in vsaj deloma, ako še ne zavsem, razbila okove tujčeve pete, zapustivše za soboj stoletija trajajoče znake: v tem čestnem namirenju in težavnej borbi zavzema poleg mnogo drugih v to svrhu osnovanih zavedenij nedvojbeno odlično mesto ruska žurnalistika, sosebnost oni organi, kateri so osnovani z onimi duševnimi in materijalnimi si-

lami, kakoršne premore samo tako mnogoštevilni in nadarjeni narod, kakor je ruski. Mej takimi časopisi v ruskih krogih slovi kot prvi mej vsemi "Golos", list v prvem političnem, ki pa donša pod črto tudi druge, izvrstno pisane članke beletrističnega in poučnega sodržanja. Ta list je prinesel pred mesecem v 190. broji odličen članek, katerega zadržanje govori o istem predmetu, kakor mi na tem mestu, in katerega radi tega tudi mi ne smemo prezreti, ker nam odkriva ta temat od druge jako interesantne strani, govoréčo navadnem berilu v merodajnejih, posebno ženskih krogih.

Literaturno življenje, misli "Golosov" listkar, je sedaj popolnem slično poparjenemu fizičnemu življenju v poletnih dnevih. Večina žurnalov donša berilo jako slabe dobrote, navadno prevode puhlih romanov, kak so to na primer "vtoraja žena" itd.

proizvodi pisateljev beztalentnih, kateri literarno delovanje smatrajo za rokodelstvo, davajoče dober zaslužek. Drug list objavlja prevod iz samega rokopisa angleškega romana "kuj želézo, poká gorjéčo", kateri mu sicer dopada po živosti slikanja, a nikakor po ideji, kakor sploh angleški romani, in sicer zaradi tega, ker po množenstvu sploh predstavljajo poklanjanje bogatstvu, veliko veljavo v vnanjem svetu, a popolnem prezirajo oni del občinstva človeškega, kateri nij tako srečen imeti kupe zlata in igrati odlično rolo v družbi. In vendar se v nekaterih krogih pri nas (Rusih) kaže posebna ljubezen in veselje k enakim literarnim produktom. Naravnostveno podučni angleški romani so nekaterim materam edino berilo za mlade njihove hčerke, a ne proizvodi genialnih romanopiscev kakega Dikkensa ili Tekkepeja, ker taki so jim prerediti, no proiz-

se v Belgradu ne bi smeli v novinah le prepirati se: ali je Marinovičeva ali Rističeva vlada bila boljša — in zora bode poknila ob Balkanu in dosvetila i k nam!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. oktobra.

Državni zbor je sprejel 27 okt. novo postavo o penzioniranju oficirjev in vojakov.

Cesar in cesarica bosta mej pardu-biškim lovom na Češkem obiskala tudi raz-cesarja Ferdinanda. Pišejo, da ju bode tudi grof Andraš spremljal in da bode več za-stopnikov vnanjih dvorov navzočnih. — Na-zadnje utegne ta lov res še politično barvo imeti, kakor so se ustavoverci precej od po-četka bali.

Če je „Vaterlandu“ verjeti se je zopet **Beust**, oče dualizma naše države prikazal pri Duajji in nekeve nakane kuje, ali proti Andrašju ali proti komu, to se ne ve.

Vodja dalmatinskih Lahonov dr. Lapena pride baje v Aleksandrijo kot avstr. zastopnik pri mešanem sodnijskem dvoru z letno plačo 40.000 frankov, ter bode baje državno poslanstvo odložil. Naj ide, dal-matinskim Slovanom je ta zagrizenec škodoval mnogo. Da bi se mi mogli le 10 ta-cih ljudij iz naše domovine iznebiti!

V **Hrvatskem** saboru je ban Mažu-ranič naznanil, da je cesar potrdil novo hrv. šolsko postavo. — Dalje je odgovoril na Jakičevu interpelacijo zavoljo še ne izvrše-nega zedinjenja vojniške granice s Hrvatsko in Slavonijo, da je uže potrebne korake storil, da se granica čem prej utelovi v civilno Hrvatsko, da pa je marsikaj treba v granici prej urediti posebno gozde in premoženje. Obeta da bode v tem vse storil.

Vnanje države.

Iz **Carigrada** se javlja, da je Av-strija naznanila Turčiji, da bode z Rumu-nijo trgovinsko pogodbo sklenila. Rusija in Nemčija ste ob enem izrekli, da to misel odobrujete. — S tem Avstrija daje Turčiji udarec, kajti le-ta misli, da brez njenega dovoljenja ne sme „sucerenna“ Rumunija z nikomer pogajati se.

Italijanski minister je v Tirano go-voril volilni govor, v katerem je po nagla-šenji preporoda Italije, dokazal razloček mej zmerno in opozicijsko stranko. Vlada ni program, rekel je, se obrača na to, da se finance uredé in se v nekaterih provincijah zopet javna varnost povrne.

Iz **Francoskega** poroča dopis v „Ind. belge“, da je centralni odbor republi-kanski iz Pariza pisal svojim pododborom v okrajih na deželi naj bodo pripravljeni na nove volitve, ker utegne narodna skupščina

kmalu razpuščena biti. — Druga stranka pak si prizadeva narodno skupščino tako dolgo skupaj ohraniti, dokler je Mac-Mahon t. j. sedem let. — Legitimisti ne vedo, kaj bi počeli in prosijo svojega „kralja“ brez prestola in krone, grofa Chamborda, naj pride na Francosko, ali pa naj en manifest spiše.

Francoski minister vnanjega vojvoda Decazes je 25. v Bordeaux pri banketu go-voril in djal, da hoče on za mir skrbeti, ali mir se mora postaviti pod varstvo pravic francoske dežele in spoštovanja mejnarodnih pogodb. Naj se prve spoštujejo, od njega se bodo zanje. — Francoska se uže močno čuti.

Francoska vlada je v Peterburgu po svojem poslaniku „zaupno“ izrekla, da se strinja z Rusko politiko na orijentu Turčiji nasproti.

Dopisi.

Iz Žavca 26. okt. [Izv. dop.] Kakor povsod, tako je tudi pri nas politično živ-ljenje celo tiho, vendar stem ne bodem rekel, da narodna slovenska reč slabo stoji. Kadar bode trebalo može postaviti nas Žavčanov ne bo manjkalo. A o splošnem položji denes ne nameravam govoriti, nego dovolite da omenim neomikanega obnašanja nekih mla-dih uradnikov iz Celja. Ti gospodiči so bili v nedeljo v neko gostilnico v Žavec prišli, in ko so čuli tu druge goste slovensko go-voriti, si nemške vesti in kulture niso mogli drugače ohladiti, nego da je začel eden iz-mej njih peti „die Wacht am Rhein“ pesem, ki je zdaj postala menda himna ces. kralj. mladih avstrijskih uradnikov. Ko bi bil g. avskultant uže lepo intoniral, naj bi bilo, rekli bi: pesen je pesen, ali poleg tega je bil glas še prav nemaren. Zatorej jih tu prosimo javno, ako hočejo ti mladi elevi birokratstva nad Slovenci maščevati se, ker slovensko govore, naj to store nekoliko bolj omikano. Dostokrat kaj enacega ponavljati pa bi jim vendar ne svetovali.

Iz Kamnika 26. okt. [Izv. dop.] V naši čitalnici je vedno več ali manj živ-ljenja. — Po leti, ko lepi večeri vabijo člo-veka ven na prosto razveseljevat se, in vro-čina nič kaj ne vabi zbirati se v zaprtih prostorih, tudi čitalnica nij napravljala po-gostih veselje, in zabavali smo se včas na prostem. Sedaj pa, ko dolgi večeri in ne-prijetnejši čas vabi človeka v družbo, vrstile se bodo veselice druga za drugo. Sploh je zima pripravnejša za razvoj družbenega

da on želi odpraviti tudi angleške literarne izvrške iz familnih knjižnic ruskega naroda, kar se bo listu tako ogromnega upliva, kakor je „Golos“ črez nekoliko let tudi gotovo dovoljnim uspehom posrečilo. V takem zmi-slu piše mnogo družih listov, kateri imajo pa le bolj vednostno, poučno celjo bez po-litične, kakor vam uže denes morem napo-meniti na pr. „Dělo“, „Ruskij Věstnik“ i dr.

No bodi dovoljno; spis mi je tako ne-pričakovano narasel, da se uže bojim — urednikovih škarij. Naj vam tudi te vrstice zadostujejo, prepričati se, da onemu, kateri hoče postati Rus od nog do glave, nij treba hoditi kam-li-bodi v osrčje ruske imperije, da more to doseči v prelepi njeni stolici — dalekem Sankt-Peterburgu, kateri se pri-merno drugemu telu od dne do dne lepše razvija i čisti peg, narejenih mu od tujstva.

F. M. Štifter.

življenja, in tako smo pričeli z sinočno be-sedo zimsko sesono veselje v naši čitalnici. — Točki petja, dobro peti in veselo-igra „Ona me ljubi“, v kateri so zopet pokazali naši diletantje svoje hvalevredne zmožnosti, zabavalo nas je dve celi uri. — Zahvaljevati se moramo prav lepo obema gospodičinama, ki sti uže tolikokratov nastopovale na našem odru, in tolikokratov pri najslabšem vremenu po zimi, (posebno gdč. Prohinarjeva od nje-nega oddaljenega doma) hodile k skušnjam in upamo, da nam bosti še mnogokrat poma-gale predstavljati igre.

Odboru za otvorenje vseučilišča v Za-grebu poslala je pretečeni pondeljek na dan otvorenja naša narodna čitalnica čestitajoč telegram.

Ne moremo zamolčati, da povemo še, da smo se iznebili uže enkrat nemčurskega nekaterim „gospodom“ udanega učitelja Jurja A. in čestitamo Vipavcem, da ga dobe. Sve-tovali bi jim pa, naj bi se tudi njegovim germanizatoričnim tendencam ustavljali kakor smo se pri nas. Mestu odišlega A. imenovan je za učitelja g. Čenčič od Sv. Petra v Ljub-ljani, kakovšen da je, ne vemo še, svetujemo mu pa, da naj bode v prvi vrsti „učitelj“ in potem naroden, značajan mož. Enako velja tudi prišli učiteljici.

Od Svibnjega pod Kumom 27. okt.

[Izv. dop.] Izenadila nas je letošnja jesen sè svojo toploto. Predzadnjo nedeljo je bilo pri nas celo 22 stopinj toplote po R. v senci! ter marsikdo se je pritoževal, ka mu srajca promače. Na moštu je zdaj „črnivec“ in uže pošilja našim kmetom v možjane goreče jezike, ter „znajo nemškovati“ držaje ga bučo v roci v kakovšnej zidanici. Cena je vzrastla moštu ta teden uže na 6—9 florinov vedro. Starina je uže pošla pri nas in naši krčmarji bodo rajši plačevali novega še dražje, nego je sedaj, če tudi po Franciji, ki je prva vinstvena država v Evropi in Italiji baje ne vedo kam z vinom, kajti voznina iz tujih držav bi vino po naših krčmah preveč po-dražila. V srce me je bolelo, ko sem videl kako ravnaajo naši kmetje z grozđjem in mo-štom. Celi dan (in še dalje tudi) stoji od-prta kad zmečkanega grozđja ter vleče ki-sajoči mošt preobilo čreslovino iz pecljev, ki se kar, tebi nič, meni nič, puščajo v droz-galici, kakoršna je prišla izpod valjanja. To valjanje naši brentači čisto prejako stiskajo, da stisnjeni pecelj še več čreslovine, daje iz sebe. Poleg tega pa kmet pušča, da se v odprtej posodi lahko kislec (oksigen), ki je v zraku veže z nastajajočim alkoholom, kar se preminja v aldehik ter konečno v kis ali jesih! Ti dve napaki, preveliki napaki, naj bi se odpravili najprej iz našega kletar-stva. Ker pa naši narodni učitelji še ne vedo povedati kmetu kaj tacega, naj bi uže vendar kmalu dobili mi dolenski kmetje to-liko potrebno kmetjsko šolo, katere nam naš poslanec g. Dežman ne privoščil! Gospodine, vi uže še morda prijdete v našo cerkev k maši o bodočih volitvah? Tačas bodemo uže gledali, da ne pošljemo mačke po klobaso! Kakošen naprednjak ste? Niti slovenskih knjig, niti kmetijske šole nam ne privoščite! Za popotnega učitelja bi vsaj kdo skrbel, da bi nam v slovenščini oči odpiral gledé kme-tijstva. Za take popotne učitelje se pa uže naprej zahvaljujemo, kakoršni so baje po Štajerskem, ki baje hode slovenskemu kmetu, ki nemščine ne umeje, le v nemščini razlagat

vodi onih mnogobrojnih romanistov, kateri vsako leto skujejo bezbrojno krdelo mnogo zvezkov broječih romanov z modrimi noga-vicami. Takemu branju daje se predstvo pred francoskimi beletrističnimi knjigami, ka-tore so ruskemu občinstvu v novjšem času uže prepolzke. Mi nečemo zagovarjati ne-prilicnja francoske beletristike, a svetovati moramo našim majkam z najboljšoj voljo, da bi tudi angleškim romanom ne verovala premnogo, ker gola je istina, da poklanjanje zlatemu teletu, kakoršno se pridiguje v zad-njih, nikakor ne more biago delati na mlada srca, bodi si njihovo izloženje še tak krasno . . .“

To je odlična beseda, ne potrebuje ni-kakega primečanja. Jaz vsaj sem celi čla-nek s tako radostjo čital, da mi je vam ni popisati. Tudi iz tega slabega izpiska lahko razvidite, da se nemška in francoska lektura v ženskih krogih smatra, kot odstranjeno, a

kmetijstvo! če tudi Slovenec za vse davke plačuje, kakor Nemec nad Radgono.

Domače stvari.

— (Interpelacija dr. Zarnika) zaradi ponemčevanja naših ljudskih šol, njegovo dobro karakteriziranje narodnega renegata in šolskega „straha“ Pirkerja, kakor tudi njegovo karakteriziranje izvržkov slovenskega učiteljs'va, namreč nemškutar-skih neofitov mej učitelji, — zbolje je naravski Pirkerja in njegovo poslušno četo, da v svojem in vladnem organu „Laibacher Schulzeitung“ kakor od gada pičeni zmerja-jo dr. Zarnika, zvičajo se in vpijejo. Grobi-ton tega nemškega članka daje soditi, da ga je pisal sam Pirker.

— (Dr. Krekovo knjigo) „Einleitung in die slavische Literaturgeschichte“, o kateri je tudi v našem „listku“ pisal ruski profesor Boudoin de Courtenay, zaznamuje Zarnike's literarisches Centralblatt, navadno oster kri-tikar, kot najboljši pripomoček upoznati se s stanjem preiskavanja na polji slovanskih li-teratur in jo priporoča nemškim učenjakom.

— (Konfiskacija.) Deželna kot tis-kovna sodnija v Ljubljani objavlja v včerajšnji uradni „L. Ztg.“ svoj „erkenntnis“, da je ona mala notica z naslovom „zopet ger-manizacija“ v predzadnji „Soči“ na prvem mestu domačih stvari natisnena in ne kon-fiscirana, v „Slovenskem Narodu“ od zadnjega vtorka pak nespremenjeno iz „Soče“ pona-tisnena a konfiscirana, — kriva prestopka proti javnemu redu in miru po §. 300 k. z., ter je uničenje konfisciranih eksemplarov in zapečatenih tiskarske stave dekretirano.

— (Ljubljanski magistrat) na-znanja, da leži do 4. novembra prvotni za-pisnik porotnikov za l. 1875 v njegovi ura-dni kanceliji na ogled. Vsak ki ima pravico in postavno zmožnost porotnikom biti, sme pogledati za sebe in za druge ali je vpisan. in če nij, reklamirati svoje pravo, kakor tudi ugovarjati proti vpisanju taci, ki postavno porotniki biti ne smejo. Ker utegnejo v prihodnjem letu tudi politične pravde na vrsto priti, naj bi narodjaki pobrinili se zdaj.

— (Za stavljenje koz) so dobili od ministra Lasserja premije: Bachman v Il. Bistrici 63 gld., Steinmetz iz Kranja 52 gl., Saurau iz Kamnika 42 gld. „Pohvaljeni biti zaslužijo“ dr. Razpet v Postojni, dr. Kapler v Ljubljani, dr. Eržen v Litiji, Bohek v Ribnici, Horšar in Poš v Žuženberku, več imenovanih fajmoštrov in kaplanov in dva župana (Bregar iz Višnje gore, in Grošelj iz Krtine).

— (Slovensko gledališče in „Laib. Ztg.“) Uradni list naš kaže že nekaj časa sem prav nemško sovražnost proti sloven-skemu gledališču, ter pikne enkrat dramatično društvo, drugič naše opombe, naj Slovenci bolj obiskujejo in pa da naj se ne izbirajo fine francoske igre, katerih niti nemški dvorni igralci ne zmagujejo, — perfidno zavija, da mi nijsmo „durchaus nicht“ zadovoljni i. t. d. Mi svetujemo nemškemu vladnemu listu, ki se odlikuje v vseh naših domačih rečeh z veliko ignoranco, naj slo-vensko gledališče za koje vlada, iz katere jasli „L. Ztg.“ zoblje, nij ničesa dala, pri miru pusti, in naj raje pometa pred nemškim gledališčem. Ako vanj zahaja, bode videl da je še mnogo slabše obiskano, nego slo-

vensko in bi še toliko ne bilo, ko bi Slo-veneci notri ne hodili podpirati svoje protiv-nike, ki povsod kažejo le hudobnost nam Slovincem nasproti.

— (Rojanska čitalnica) napravi v nedeljo 1. novembra t. l. besedo in žaloigro: „Mlinar in njegova hči“, h kateri vabi vse čestite gg. ude in rodoljube. — Neudje plačajo 30 kr. vstopnina. — Začetek točno ob 6. uri zvečer.

Narodno-gospodarske stvari.

Velikost davkov v raznih deželah.

Daleč po svetu tožijo, kako zelo so ljudje z davki preobloženi. Razmera mej davki in prebivalci je v raznih državah kaj različna, kakor različni so tudi razni davki imenovani. V Avstriji so ti davki — po Je-senkovem „Občnem zemljepisu“ (str. 140): „zemljiščni in hišni davek, pridobnina, dohodnina (tem skupaj pravijo neposredni davki), dohodki od državnih posestev, od kovanja denarjev in od raznih rudnikov, od pošte in telegrafa, pa razni posredni davki, namreč: potrošnina ali užitnina in colni, do-hodki iz samoprodaje soli in tobaka, od štemplja, loterij in punciranja, cestnina in razne pristojbine (takse).“ Zelo enako ime-nujejo se davki tudi po drugih državah.

Sledeče kazalo kaže, koliko davka pride v vsakej državi na enega človeka povprek. Preračunal sem dotične davke vse na franke,

— (Z Notranjskega) se nam po-roča, da na raznih krajih tam razsaja na-lezljiva in morilna vratna bolezen difteritis, ter je zlasti že mnogo otrok pobrala.

— (V Mozlu) na Kočevskem je zadnji petek zgorelo 10 hiš in 8 gospodarskih po-slopij, vinska klet in 4 hlevi. Škode je okolo 30.000 gld, Zažgali so otroci, ki so se z žveplenkami igrali.

obče znani francoski denar — 5 frankov = 2 gold. avstrijske veljave, da se razne države ložje mej soboj primerjajo. Podlaga temu pregledu so uradni proračuni, katere so do-tični zbori potrdili, ali so jih pa nekatere neomejene — neustavne vlade same prija-vile. Množica ljudij ali prebivalcev dotičnih dežel je povsodi postavljena po najnovejši ljudski štetvi, in sicer z onimi svotami, ka-tere je v dotičnih oddelkih priobčil Jesen-kov „Občni zemljepis“.*)

*) Tu čitatelje znova opozorujemo na „Občni zemljepis“, katerega je sredi lanskega leta izdal profesor J. Jesenko v Trstu. Dobiva se po vseh slovenskih mestih pri dotičnih bukvarjih ali pa tudi pri pisatelji samem v Trstu (na c. kr. gimnaziji). Obširna ta knjiga — obsega namreč 30 drobno tis-kanih pol v veliki oktavi — ponuja vsakemu pre-mnogo raznovrstnega gradiva, ter bi čitajočemu ob-činstvu posebno služila, kedar hoče raznovrstne moči in razmere držav samo presoditi. Tudi cena tej knjigi je v razmeri z njeno velikostjo jako nizka. Uredn.

Ime dežele in leto	Davki razdeljeni mej posamezne prebivalce				
	Na enega človeka pride povprek				
	Neposrednih davkov	Užitnine	Colnine	Dugih davkov	Vseh skup
v frankih.					
Francija 1873	11.5	23.6	8.7	17.4	61.1
Velika Britanija 1872—73	8.9	19.0	16.4	7.8	52.5
Republika Argentinska	—	—	45.0	0.8	45.8
Zedinjene države v S. A. 1873—74	2.5	12.5	28.2	2.0	45.1
Holandsko 1873	12.5	16.3	3.2	9.5	41.6
Avstrija (Cislajtan.) 1873	11.2	16.9	2.9	5.9	36.9
Italija 1873	14.6	10.5	3.4	3.1	31.6
Kanadsko 1871—72	—	7.0	18.9	0.4	26.3
Brazilijska 1872—73	2.0	0.1	21.7	2.3	26.2
Belgija 1873	7.5	5.2	2.5	8.8	24.0
Portugalsko 1873	7.1	6.5	7.2	3.1	23.8
Čilsko v J. Am. 1872	2.5	3.6	15.0	1.1	22.2
Badensko 1873	7.5	5.2	3.7	5.6	22.1
Virtembersko 1872—73	8.3	8.2	3.7	1.0	21.1
Prusko 1873	7.0	5.9	3.7	4.3	20.9
Nemško carstvo 1872—73	6.8	6.0	3.7	3.7	20.3
Ogersko (Translajt.) 1872	6.3	8.5	1.0	3.4	19.3
Rusko 1873	5.4	9.6	2.5	1.0	18.5
Bavarsko 1872	4.6	6.6	3.7	3.1	18.1
Grško 1873	7.5	0.3	6.5	2.0	16.3
Švajcarsko 1868	5.0	10.7	10.7	10.7	15.7
Sasko kraljestvo 1873	4.6	5.9	3.7	1.1	15.4
Norveško 1872	—	3.7	9.9	0.4	14.0
Rumunsko 1873	6.5	4.0	4.0	4.0	10.5
Srbsko 1873	5.6	0.5	1.6	0.6	8.4
Turško 1872	? 3.5	? 1.0	? 0.6	? 0.1	? 5.0

Števila tega kazala tako jasno govore, da jih nij treba nikakor tolmačiti. V deže-lah v državnem zboru na Dunaji zastopanih plača vsak človek na leto 36.9 frankov (t. j. 14 forintov, 76 krajcarjev) in le ne-katere druge prebogatne države jo v tem pre-kosé. Ogersko pa primeroma plačuje jako malo davkov — namreč skoro za polovico

manj ko dežele tostran Litave — 19.3 fran-kov (7 forintov in 71 kr.). Najmanj dav-kov plačujejo v kneževini srbski ker na-rodna srbska vlada ne gleda na to, kako bi podložnike izmolzla in denar potrosila za nepotrebne stvari. Turškim poročilam ni do-sti verovati, zato so povsodi vprašaji pri-stavljani. Narodni statistikar.

Razne vesti.

— (Ministerstvo kmetijstva) je sklicalo strokovnjake v vinstvu, kateri imajo preiskovati in posvetovati se, kako bi se zabranilo, da bi se ne razširila strašna trtna uš (phylloxera vastatrix), ki v vinogradih tako korenine izpodje, da se cel vinograd posuši, in se je na strah av-strijskih vinstvenikov pokazala uže v Klo-sterneburgu, kamor je iz Francoskega za-nesena.

— (Natis čeških časopisev.) Češki dnevnik imajo sledeče število naročnikov: „Narodni Listy“ se kolekujejo na dan v 4500 eksemplarih, „Pokrok“ v 2783 eksem-plarih, „Posel z Prahy“ v 1878 eksemplarih in „Čech“ v 1656 eksemplarih. Tako so poročali „N. L.“ 20. t. m. in drugi listi niso ugovarjali.

— (Tatvina.) Francu Coffou (Kafol) v Gorici je bilo pred nekaj dnevi ukra-deno 226 napoleonov, 250 gld. bankov-cev, in trije lozi.

* (Pravda proti Kulmanu), ki je Bismarka streljal se je denes začela. Enoindvajsetletni sodarski pomagač Kulman je v prvi preiskavi obstal sam, da je mislil kneza Bismarka usmrtiti in je pravil, da mu to ni žal. Da bi ga bil kdo podšuntal, to taji odločno. On je prej vedel, da bo glavo izgubil, pravi. Uzrok moralnega namena sam Kulman zaznamuje, kot ležeč v novih cerkvenih postavah. On sovraži Bismarka, ker škofo zapira in njegovo (ultramontansko) stranko imenuje državni sovražno.

* (Potres.) Pretečeni mesec je bil v mestu Antigua Quatemali v Ameriki tak hud potres, da je 25 hiš popolnem zrušil in mnogo jih tako poškodoval, da jih morajo podzidavati, 32 ljudi je konec vzelo. Ljudje so iz hiš bežali in si tudi niso upali v nje nazaj iti, ko je bil potres ven, ki je 30 sekund trajal.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenčce in je bolj, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,

Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne

i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolj spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimper, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor

medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučenem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tišanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sigo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenu Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijah trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih

Tržne cene

v Ljubljani 28. oktobra t. l.

Pšenica 4 gld. 90 kr.; — reš 3 gld. 60 kr.; — ječmen 2 gld. 90 kr.; — oves 2 gld. — kr.; — ajda 3 gld. — kr.; — prosó 3 gld. — kr.; — koruza — gld. — kr.; krompir 2 gld. — kr.; — fižol 5 gld. 80 kr.; masla funt — gld. 54 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 36 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; jajce po 2½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 30 kr.; — teletnine funt 32 kr.; svinjsko meso, funt 27 kr.; — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent — gld. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 80 kr.; — mehka 4 gld. 90 kr.

Dunajska borza 28. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	69 gld. 55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	90
1860 drž. posojilo	108	—
Akcije narodne banke	975	—
Kreditne akcije	131	75
London	110	10
Napol.	8	87
C. k. cekini	—	—
Srebro	105	—

Zobni zdravnik

Dr. Tanzer,

docent zdravništva za zobé na c. k. univerzi v Gradcu, (306—2)

stanuje tu v Ljubljani, pri „Slonu“ šte. sobe 51 in 52, II. nadstropje, in ordinira vsaki den v zoboslovji in zobni tehniki od 8. zjutraj do 5. ure zvečer.

Ostane tu samo še 8 dni.

Njegova c. k. potrjena Antiseptikon-zobna voda in Pulcherin-zobna pasta, dalje zobni prašek so na prodaj tu in pri g. Biršicu in Ed. Mahru.

Prodaja hiše in gospodarstva.

Prekrasno Taborsko posestvo na Visokem (Weisach), poleg Kranja, je takoj naprodaj zaradi važnih rodovinskih pomér. Posestvo je na cesti od Kranja proti Kokri in Koroškem, ter je sposobno za vsako podvzetje. Pri hiši je kegljišče, vrt za zeljenavo in sadno drevje, poleg tega lepo zemljišče ob Kokri, ki je ugodno in pripravno za kakov pivovar ali pa mehanični mlin itd., sploh priporočam to posestvo kot plodonosno za vsako podvzetje.

Kupci naj blagovolijo do konca novembra posestvo ogledati.

Živina se pa 2. novembra proda na tržnjem semnji v Kranji po javnej dražbi.

Natančneje se poizve o posestvu in kupu pri lastniku Jan. Pavliču, domače Tabor na Visokem h. št. 7. (301—4)

Tuji.

27. oktobra:

Evropa: vit. Wolf iz Pulja.

Pri Slonu: Masena, Gregorič iz Maribora. — pl. Sachse iz Dunaja. — Gros iz Grada. — Bar. Amerongen iz Gmündna.

Pri Mallé: Schwarz iz Dunaja. — pl. Kopicke iz Berolina. — Zebol iz

Loke. — Škarja iz Kranja. — Mlinc iz Prage.

Pri Zamorci: Wikner, Zarešky, Utinger, Srnee iz Prage. — Mencinger iz Kranja.

Pri bavarskem dvoru: Gulič iz Sežane.

Pri carju avstrijskem: Androjna iz Beljaka.

Podtrebušne in kilove bolezni

zdravi popolnem neškodljiva mast za kilove ali pretrgane od Bogom-Sturzenegger-ja v Herisau (Švica). — Mnoga spričevala in zahvalna pisma se prilagajo navodu, kako se ima ona mast rabiti. — Razpošilja se v piskerčih po 3 gld. 20 kr., av. v. po B. Sturzeneggerju samemu, ali pa po Jos. Weiss-u, lekarna pri Zamorci, Wien, Tuchlauben Nr. 27. (307—1)

„GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje in dohodke v Londonu.

Poddružnica za Avstrijo, Opernring Nr. 8 na Dunaji.

Zavarovana istina (kapital)	Fcs. 253.736.050	—	cts.
Ustanovna zaloga	46.069.887	10	—
Izplačila na zavarovalne pogodbe, dohodke, dalje na odkupovanje zavarovalnih pogodb od začetka društvenega poslovanja do 30. junija 1873	46.960.800	65	—

Razkazila in vsa druga pojasnila dajejo gg. zastopniki in

generalno zastopništvo za Kranjsko, Koroško, južno Stirsko in Primorsko v Ljubljani g. Valentin Zeschko, glavni trg h. št. 279.